

פרק שלישי

מייסד העיר – הלא ידוע!

בשבוע שעבר שאלנו חידה: היכן יש שלט שבו כתוב על אדם שהוא מייסד קרית אתא?

רבים מכירים את רבי קלונימוס קלמן שפירא, הרבי מפיאסצ'נה מחבר הספר 'חובת התלמידים', הכשרת האברכים 'אש קודש' ועוד.

אח יחיד מאב ואם היה לו לרבי מפסיאצ'נה ר' ישעיהו שפירא, שנולד בגרודזיסק בי"א שבט תרנ"א. הוא היה בן זקונים לאביו רבי אלימלך שפירא, האדמו"ר מגרודזיסק, בן לשושלת קוז'ניץ מגדולי האדמו"רים בפולין בדורו.

בביתם היתה חיבה גדולה לארץ ה', תמיד חיפשו חטים למצות ואתרוגים לסוכות מארץ ישראל. והשתוקקו תמיד לזכות לגור בנחלת ה'. ר' ישעיהו הוציא לימים ספר בשם 'ארץ חפץ' – אמרות על ארץ ישראל ובנינה. כמו שכתב הגר"א: "ארץ שחפץ בה השי"ת. ושבחה מבואר בכל התורה. וכל תשוקתו של משה לכנוס בה".

ר' ישעיהו מחליט להעביר מחשבה למעשה ובי"ח שבט תרע"ד עלה בפעם הראשונה לארץ ישראל, משפחתו לא עלתה עימו היות וחמיו התנגד לעליה לארץ. כמה שנים לאחר מכן הוא מתמנה למנהל מחלקת העליה, עיקר תפקידו לארגן עליית יהודים שומרי תורה ומצוות לארץ. לר' ישעיהו חשוב מאוד ליישב את ארץ ישראל לא רק גשמית, אלא גם רוחנית. שיבואו אנשים שומרי מצוות ויבנו את ארץ ישראל בקדושה.

כך הוא כותב בעיתון ההד (תרצ"ב, י): "ארץ ישראל יכולה להעשות למבצר היהדות שומרת התורה, ולשמש לה משען בשעה טרופה זו. אילו היתה היהדות הדתית לכל פלגותיה מגייסת את כחותיה הטובים ביותר מכל המקצועות ומשרישה אותם בא"י אפשר היה ע"י כך לא רק להציל את היהדות בא"י ולהטביע עליה את הצורה המקורית הקדומה של יהדות וחיי תורה, כי אם היא היתה משמשת גם מקור השפעה לדבר ה' לכל הגולה כולה".

בשנת תרפ"ד הוא מחליט לחזור לפולין ולעלות את משפחתו לארץ ישראל. כאשר הוא שומע על המשבר של חברת קהילת ציון (שאינן קונים לאדמה), הוא מציע רעיון חדש, הנה אני נוסע עכשיו לפולין להביא את משפחתי, כאשר אהיה שם ואפגוש את היהודים פנים אל פנים, אדבר איתם על חשיבות מצוות ישוב הארץ, על ארץ חמדה - ארץ שחמדו לה האבות. "הארץ הקדושה שהכל מצפים לראותה, חמדת כל ישראל וחמדת השי"ת. כל העליונים והתחתונים - תשוקתם אליה" (מתוך אגרת הגר"א), בטוח אני שיש רק להצית בנצוץ את חמר הבערה הזה והיה לאש לזהות. ויקנו את כל הקרקעות.

שלוש מטרות עומדות בפני ר' ישעיהו בארגון היהודים בוורשה: א. גאולת קרקעות - שלא יפלו בחזרה בידי סורסוק הערבי. ב. לעלות יהודים לארץ ישראל. ג. והעיקר להטביע בארץ צורת חיי תורה ומצוות.

אמר ועשה, **ביום ג', ט"ז באייר תרפ"ד** נסע לוורשה ולשאר ערי פולין, שם הרי רבים מכירים אותו, הרי הוא בנו של האדמו"ר מגרודזיסק משושלת קוז'ניץ, ואח של הרבה מפיאסצ'נה. בשטיבלך הוא מסר דרשות נלהבות על חשיבות הארץ הטובה, ויהודים נסחפו אחריו במהירות עצומה, מיד בסיום הדרשה חתמו הרבה יהודים על קניית קרקע, וכך הוא מקים כמה אגודות לקניית קרקעות (אחת מהאגודות קונה את כפר חסידיים).

באחד הכנסים, שהתקיים ברחוב פטשיה 4 בוורשה, בו מתכנסים כשלושים איש, מייסדים מיד לאחר הכנס אגודת התיישבות נוספת, הנקראת 'עבודת ישראל'. אליהם מצטרפים בסוף עוד כ 300 איש. אגודה זו קונה בהמשך את 'כפר אתא' (ועל כך בפרקים הבאים). כל קיומה של העיר הוא בזכות אותו יהודי צנוע אחיו של האדמ"ר מפסיצנה – ר' ישעיהו שפירא.

לימים יהודים יקרים שמאוד מעריכים את פעלו, ורוצים להכיר לו טובה, בונים בית הכנסת וקוראים את בית הכנסת על שמו "בית ישעיהו". על לוח שיש מעל דלת הכניסה לבית כנסת ברחוב פינסקר מספר שתיים בעיר הצפונית קריית אתא חקוקות המילים הבאות: 'בית הכנסת על שם הרב ישעיהו שפירא זצ"ל מייסד קריית אתא'.

אם תלך ברחובות אותה עיר ותשאל את תושביה לשמה של מוסדה, איש לא יזכיר וכלל לא יכיר את שמו של ר' ישעיהו שפירא. בפרסומים הרשמיים של עיריית קריית אתא, וגם בית כתליו של 'בית פישר' המוזיאון העירוני לתולדות העיר, אין לתואר מייסד העיר ולרב ישעיהו שפירא ולא כלום. תודה למיכה קליין (בן העיר קרית אתא) שפועל הרבה לפרסם את הדברים. חלק מהדברים כאן נלקחו מהמחקר שעורך מיכה קליין, בבר אילן, בהנחיית דב שוורץ.

נכתב על ידי: יהודה טאוב - דירות אירוח לרוצים לבוא להתארח באדמת קודש זו (קרית אתא).

להוספות והערות: 0527139520 או gmail.com@8436092